

แนวทางการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี เนื่องมาจากการขาดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังขาดองค์ความรู้และจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการขยะมูลฝอย ทุกภาคส่วนจึงไม่ให้ความสำคัญที่จะลด และคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง ปริมาณขยะมูลฝอยจึงเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี ๒๕๕๙ มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ๒๗.๐๖ ล้านตัน โดยมีการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยเพียง ๕.๘๑ ล้านตัน หรือร้อยละ ๒๑.๔๗ เท่านั้น

ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยใช้แนวทางการลดการเกิดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด ด้วยการคัดแยกและนำกลับไปใช้ประโยชน์ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและการกำจัดขยะมูลฝอยที่ปลายทาง นอกจากนี้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ ซึ่งถูกใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่สังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) ภายใต้กรอบแนวคิด 3R - ประชารัฐ คือ การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทางโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณากำหนดมาตรการในการกำจัดขยะมูลฝอยให้สอดคล้องตามแนวทางประชารัฐ โดยให้มีการผลักดันการจัดการขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐของทุกกระทรวง ทั้งที่เป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแบบอย่างต่อหน่วยงานอื่น ๆ และให้มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่สอดคล้องกับ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ จึงได้จัดทำแนวทางการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องส่งกำจัดลงอย่างน้อย ร้อยละ ๕ เมื่อเทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งไปกำจัดของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

๑. แนวทางปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ

๑.๑ ควรจัดตั้ง “คณะทำงานปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” ขึ้น เพื่อสร้างความตระหนักและความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับและทุกฝ่าย โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นประธานเพื่อสะท้อนถึงความสำคัญของการลด คัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน

๑.๒ ตรวจสอบปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน เพื่อทราบถึงปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องส่งกำจัด จำนวนถังขยะที่มี และถุงสำหรับรองรับขยะมูลฝอยแต่ละประเภท

๑.๓ จัดทำแผนปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามมติคณะรัฐมนตรีภายใต้แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) โดยให้ความชัดเจนทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาในการปฏิบัติ รวมถึงการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางและกรอบให้บุคลากรของแต่ละหน่วยงานถือเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด

๑.๔ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย

๑.๕ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหน่วยงาน

๑.๖ ติดตามประเมินผล เพื่อทราบความก้าวหน้า และทิศทางการดำเนินงานของแผนงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายและกรอบเวลาของแผนงาน ทราบผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน พัฒนามาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย ให้เข้มข้นขึ้นหรือยืดหยุ่นลงตามความเหมาะสม รวมถึงการวิเคราะห์ข้อจำกัดเพื่อหาทางแก้ไขมาตรการนั้น หรือการยกเลิกในกรณีที่ไม่เหมาะสมหรือไม่คุ้มค่า

๒. แนวทางปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยระยะสั้น

เป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้สะดวกในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน รวมทั้งการลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการกำจัดขยะมูลฝอย ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน โดยไม่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติม แต่อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับและทุกฝ่ายที่จะร่วมมือกัน จึงเห็นควรกำหนดให้มีตัวชี้วัด (Key Performance Index : KPI) “ระดับความสำเร็จของการดำเนินมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นหนึ่งในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการต่อไป โดย

๑) ให้ทุกหน่วยงานของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจดำเนินมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อเป็นแบบอย่างต่อหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งสร้างความเสมอภาคระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย

๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กำหนดให้ “ผลการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัววัดประสิทธิภาพของปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้บริหารระดับสูงของทุกหน่วยงาน รวมถึงรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานตุลาการ หน่วยงานรัฐสภา และโรงเรียนในสังกัด คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๓) ให้สำนักงาน ก.พ.ร. และ กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการประเมิน

๔) ให้กรมควบคุมมลพิษเป็นเจ้าภาพหลักในการติดตามผลและรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบ

๒.๑ แนวทางปฏิบัติการลดขยะมูลฝอย

๒.๑.๑ ห้องประชุม

๑) จัดเตรียมไฟล์ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมสามารถดาวน์โหลดได้จากอินเทอร์เน็ต หรือใช้จัดพิมพ์เอกสารทั้งสองหน้า หรือใช้เอกสารเท่าที่จำเป็น

๒) ควรให้บริการเครื่องดื่มและอาหารว่างที่สร้างขยะมูลฝอยน้อยขึ้น เช่น เครื่องดื่มชา กาแฟ ให้ใช้แบบบรรจุขวดสำหรับตักชง งดใช้แบบซอง

๓) จัดบริการน้ำดื่มในเหยือกพร้อมแก้วเปล่า หากจำเป็นต้องใช้น้ำดื่มบรรจุขวดในกรณีที่มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก ควรเลือกใช้น้ำดื่มบรรจุขวดที่ไม่มีพลาสติกหุ้มฝาขวด (Plastic Bottle Cap Seal)

๔) เลือกใช้วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสำหรับเป็นวัสดุใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เช่น ใบตอง หรือพลาสติกที่สังเคราะห์จากพืชธรรมชาติ กระดาษ งดใช้โฟมและพลาสติกในการตกแต่งสถานที่

๒.๑.๒ สำนักงาน

๑) การอบรมให้ความรู้ เรื่องการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับบุคลากรของหน่วยงาน รวมถึงพนักงานทำความสะอาด

๒) การประชาสัมพันธ์ลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เสี่ยงตามสาย Facebook วิทยุ บอร์ดนิทรรศการ

๓) ใช้กระดาษสองหน้าเพื่อลดการใช้กระดาษในสำนักงาน และคัดแยกกระดาษที่ใช้แล้วออกเป็นกระดาษ A4 และกระดาษอื่น ๆ เพื่อง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล

๔) เลือกใช้วัสดุสำนักงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๓ โรงอาหาร/ร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน

๑) กำหนดให้เป็นหน่วยงานที่ปลอดโฟม โดยการออกนโยบายและกำหนดให้ผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารและร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน เลิกใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร ด้วยการใช้ภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ เช่น ปิ่นโต กล่องข้าว หรือบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายได้ง่าย เช่น ใบตอง กระดาษ และห้ามไม่ให้นำกล่องโฟมบรรจุอาหารเข้ามาในหน่วยงาน

๒) กำหนดให้เป็นหน่วยงานที่ลดการใช้ถุงพลาสติกแบบหิ้ว โดยการออกนโยบายและกำหนดให้ผู้ประกอบการและร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน ลดการแจกถุงพลาสติกแบบหิ้วสำหรับใส่สินค้า และรณรงค์ให้บุคลากรในหน่วยงานใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าแทนการใช้ถุงพลาสติกแบบหิ้วในการใส่สินค้า

๓) ใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้แทนการใช้วัสดุที่ใช้ครั้งเดียว เช่น การใช้แก้วน้ำแทนแก้วพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง สร้างแรงจูงใจโดยการลดราคาหรือทำบัตรสะสมแต้มสำหรับผู้ที่น่าแก้วส่วนตัว มาชื้อน้ำในโรงอาหาร

๒.๑.๔ บริเวณพื้นที่โดยรอบของหน่วยงาน

มีการประกาศเพื่อให้บุคคลทั่วไปทราบถึงนโยบายของหน่วยงาน เช่น ถ้าหน่วยงานกำหนดให้ภายในหน่วยงานเป็นพื้นที่ปลอดโฟม ให้มีการติดประกาศและขอความร่วมมือไม่ให้นำบุคลากรวมถึงบุคคลภายนอกนำกล่องโฟมบรรจุอาหารเข้ามาในพื้นที่ เป็นต้น

๒.๒ แนวทางปฏิบัติการคัดแยกขยะมูลฝอย

๒.๒.๑ คำจำกัดความ

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน จะมี ๔ ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป

๑) ขยะอินทรีย์ หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ เช่น เศษอาหาร เศษพืช ผัก ผลไม้ ฯลฯ

๒) ขยะรีไซเคิล หมายถึง ขยะที่สามารถนำไปแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ ฯลฯ

๓) ขยะอันตราย หมายถึง ขยะที่มีความเป็นอันตรายหรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ถ่านไฟฉาย กระจกสเปกโตรมิเตอร์บรรจุสารเคมี ตลับหมึก หลอดไฟ น้ำมันห้องน้ำ ฯลฯ ขยะประเภทนี้ต้องมีการแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องนำไปกำจัดหรือบำบัดด้วยวิธีเฉพาะเพื่อป้องกันความเป็นพิษปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

๔) ขยะทั่วไป หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายตามธรรมชาติได้ยาก หรือนำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลแล้วไม่คุ้มทุน เช่น ถูขนมขบเคี้ยว ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป กระดาษห่ออาหาร ถูพลาสติก กล่องโฟม หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ซองครีมเทียม และซองน้ำตาล ฯลฯ

การคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะมูลฝอยเป็น ๔ ประเภทตามนี้ แต่ให้คัดแยกตามความเหมาะสมในการจัดการของแต่ละหน่วยงาน โดยหน่วยงานที่เริ่มดำเนินการอาจจะแยกขั้นต่ำเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป ซึ่งการแยกรูปแบบนี้จะนำขยะอินทรีย์และขยะทั่วไปทิ้งรวมในถังขยะทั่วไปเพื่อส่งไปกำจัดแบบวันต่อวัน

๒.๒.๒ การจัดวางถังขยะ

ฝ่ายอาคารสถานที่ของหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบให้มีให้มีการจัดเตรียมถังขยะ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และถุงบรรจุขยะมูลฝอย พร้อมทั้งติดป้ายระบุประเภทของขยะมูลฝอยให้ชัดเจน และจัดเตรียมให้เพียงพอกับการใช้งาน ดังนี้

๒.๒.๒.๑ ห้องประชุม

๑) จัดเตรียมภาชนะเพื่อรองรับแผ่นพับ ใบปลิว หรือเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้ร่วมประชุม ไม่ต้องการบริเวณทางออก เพื่อนำไปใช้ซ้ำหรือรวบรวมไปจำหน่าย

๒) จัดให้มีภาชนะเพื่อรองรับการแยกเศษอาหาร เครื่องดื่ม เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดทิ้ง

๒.๒.๒.๒ สำนักงาน

๑) จัดภาชนะรองรับขยะมูลฝอย โดยอย่างน้อยควรมีการแยกออกเป็นขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตราย

๒) ตั้งถังขยะทั่วไปไว้คู่กับถังขยะรีไซเคิลอย่างน้อยชั้นละ ๑ จุด โดยขยะทั่วไปให้เก็บทุกวันไปยังสถานที่เก็บกักขยะมูลฝอยเพื่อรอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปกำจัด สำหรับขยะรีไซเคิลให้เก็บรวบรวมเพื่อนำไปจำหน่าย

๓) ตั้งถังขยะอันตรายไว้ ณ จุดที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เช่น บริเวณหน้าห้องน้ำ ฯลฯ เพียงจุดเดียวในอาคารและแจ้งให้บุคลากรทุกคนในหน่วยงานทราบ และมีเมื่อมีปริมาณมากแล้วให้ส่งต่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปกำจัด

๔) จัดภาชนะรองรับกระดาษที่มีการใช้เพียงหน้าเดียว เพื่อใช้ซ้ำเป็นกระดาษสองหน้า สำหรับกระดาษที่ใช้ทั้งสองหน้าแล้ว รวบรวมนำไปขายพร้อมกับขยะรีไซเคิลอื่น ๆ

๒.๒.๒.๓ โรงอาหาร/ร้านค้าในพื้นที่ของหน่วยงาน

การคัดแยกขยะมูลฝอยในโรงอาหาร ควรแยกเศษอาหาร น้ำและน้ำแข็ง ขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป ลงในภาชนะรองรับตามประเภทของขยะมูลฝอยที่กำหนดเพื่อง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์หรือกำจัด

๒.๒.๒.๔ บริเวณพื้นที่โดยรอบหน่วยงาน

๑) จัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยสำหรับให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ โดยอย่างน้อยควรมีการแยกออกเป็นขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป

๒) ภาชนะที่จัดเพื่อรองรับขยะมูลฝอยแยกประเภทควรมีลักษณะกลมกลืนกับบริเวณและพื้นที่

๓) ติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์จุดทิ้งขยะและวิธีการทิ้งให้ถูกต้อง และเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ทราบ

๒.๒.๒.๕ สถานที่เก็บกักขยะมูลฝอย

๑) ควรตั้งในสถานที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีหลังคาป้องกันฝนไม่ให้สาดเข้าด้านใน มีผนังหรือฉากกั้นเพื่อไม่ให้เกิดทัศนอุจาด และมีพื้นที่เพียงพอให้รถเก็บขยะสามารถเข้ามาเก็บขยะมูลฝอยได้โดยง่าย

๒) ควรมีพื้นที่และภาชนะเพียงพอสำหรับการเก็บกักขยะมูลฝอยอย่างน้อย ๓ เท่าของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

๓) ควรทำความสะอาดสถานที่เก็บกักขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคและสัตว์รบกวน

๔) ขยะอินทรีย์ ควรเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับที่มีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันสัตว์รบกวน ถ้ามีการนำไปใช้ประโยชน์หลายรูปแบบควรมีการติดป้ายระบุอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายขึ้น โดยขยะอินทรีย์ควรเก็บขนออกเพื่อไปใช้ประโยชน์วันต่อวันเพื่อป้องกันปัญหาสัตว์รบกวนเชื้อโรค และกลิ่น

๕) ขยะรีไซเคิล ควรเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับขยะรีไซเคิลประเภทต่าง ๆ ที่มีการติดป้ายระบุอย่างชัดเจน เช่น ขวดพลาสติกใส กระจงเครื่องดื่มที่ทำจากอะลูมิเนียม ขวดแก้ว เป็นต้น และมีการจัดแบ่งพื้นที่หรือทำที่กั้นแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภทไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้สะดวกในการขนย้ายไปจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าต่อไป

๖) ขยะอันตราย ควรเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับขยะอันตรายประเภทต่าง ๆ ที่มีการติดป้ายระบุอย่างชัดเจน เช่น ถ่านไฟฉาย กระจงสเปรย์ หลอดไฟ เป็นต้น ต้น และมีการจัดแบ่งพื้นที่หรือทำที่กั้นแยกขยะอันตรายแต่ละประเภทไว้โดยเฉพาะ เพื่อป้องกันการเกิดปฏิกิริยาของขยะอันตรายที่เก็บไว้กับขยะมูลฝอยอื่นซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ หากมีการจัดเก็บอย่างไม่ถูกต้อง

๗) ขยะทั่วไป ควรมีสถานที่เก็บรวบรวมขยะทั่วไปอย่างน้อยตามที่กำหนดว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของอาคารสถานที่และสถานบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีขนาดประมาณ ๒ เมตร x ๓ เมตร และเพียงพอที่จะสามารถรองรับปริมาณขยะมูลฝอยอื่น ๆ ได้ประมาณ ๓ วัน

๒.๒.๓ การคัดแยกขยะมูลฝอย

การคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยให้มีการดำเนินงาน ดังนี้

ลำดับ	ชนิดของขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสานงาน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ความถี่
๑	เศษอาหารจากการประกอบอาหารของผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการแยกเศษอาหารรวบรวมไว้ในภาชนะที่กำหนด	ผู้ประกอบการในโรงอาหาร	จุดรวบรวมเศษอาหาร	ผู้ประกอบการในโรงอาหาร	ฝ่ายอาคารสถานที่	จัดให้มีเอกชนดำเนินการเก็บขนเพื่อนำไปเลี้ยงสัตว์	บริษัทเอกชน	ทุกวัน

ลำดับ	ชนิดของ ขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสาน งาน	วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	ความถี่
๒	เศษอาหาร จากการ รับประทานอาหาร ในห้องอาหาร	เจ้าหน้าที่ทุก คนแยกเศษ อาหาร รวบรวมไว้ใน ภาชนะที่ กำหนด	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	จุดรวบรวม เศษอาหาร	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	จัดให้มี เอกชน ดำเนินการ เก็บขนเพื่อ นำไปเลี้ยง สัตว์	บริษัท เอกชน	ทุกวัน
๓	ขวดแก้ว	แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ ระบุไว้	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะ รีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	๑ ครั้ง/ ๑ สัปดาห์
๔	กระดาษ คอมพิวเตอร์ ที่ใช้แล้ว	ทิ้งลงในภาชนะ รองรับ	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	แต่ละส่วน งาน ดำเนินการ แยกเก็บ รวบรวมเอง	แต่ละส่วน งาน	แต่ละส่วน งาน	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	แต่ละส่วน งาน	๑ ครั้ง/ ๑ เดือน
๕	ขวดเครื่องดื่มที่ ทำจาก พลาสติกใส (PET)	เทเครื่องดื่ม ออกให้หมด แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ระบุ	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะ รีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	๑ ครั้ง/ ๑ สัปดาห์
๖	๖.๑ พลาสติก อื่น ๆ ที่ สามารถนำ กลับไปรีไซเคิล ได้	เทอาหารและ เครื่องดื่มออก ให้หมด แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ระบุ	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะ รีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	๑ ครั้ง/ ๑ สัปดาห์
	๖.๒ พลาสติก อื่น ๆ ที่ไม่ สามารถนำ กลับไปรีไซเคิล ได้			สถานที่ เก็บกัก ขยะทั่วไป	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	ทุกวัน

ลำดับ	ชนิดของ ขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสาน งาน	วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	ความถี่
๗	กระป๋อง เครื่องดื่มที่ทำ จาก อะลูมิเนียม	เทเครื่องดื่ม ออกให้หมด แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ระบุ	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะ รีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	๑ ครั้ง/ ๑ สัปดาห์
							ส่งให้ โครงการ บริจาค อะลูมิเนียม เพื่อจัดทำ ชาเทียม เทียมพระราช ทาน	โครงการ บริจาค อะลูมิเนียม เพื่อจัดทำ ชาเทียม พระราช ทาน	๑ ครั้ง/ ๓ เดือน
๘	กระป๋องเหล็ก	แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ตามที่ ระบุไว้	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่เก็บ รวบรวม ขยะ รีไซเคิล	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ขายให้ ผู้ประกอบการ รับซื้อของเก่า	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	๑ ครั้ง/ ๑ สัปดาห์
๙	แบตเตอรี่ โทรศัพท์ มือถือและ แบตเตอรี่ ที่สามารถอัด ประจุไฟใหม่ได้ ทุกชนิด	แยกทิ้งลงในถัง ขยะอันตราย หรือจุดที่ กำหนด	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับขยะ อันตราย	พนักงานทำ ความ สะอาด/ฝ่าย อาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
							จัดส่งไปให้ โครงการที่รับ เพื่อนำไป Recycle	โครงการที่ รับเพื่อ นำไป Recycle	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๐	หลอดฟลูออ เรสเซนต์ชนิด ตรงและไม่ แตกหัก	แยกทิ้งลงในถัง ขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับขยะ อันตราย	พนักงานทำ ความ สะอาด/ฝ่าย อาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
							จัดส่งไปให้ โครงการที่รับ เพื่อนำไป Recycle	โครงการที่ รับเพื่อ นำไป Recycle	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน

ลำดับ	ชนิดของ ขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสานงาน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	ความถี่
๑๑	ถ่านไฟฉายทุก ขนาดที่ไม่ สามารถอัด ประจุไฟใหม่ได้	แยกทิ้งลงในถัง ขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับขยะ อันตราย	พนักงานทำ ความ สะอาด/ฝ่าย อาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๒	หลอดฟลูออ เรสเซนต์ ประเภทอื่น ๆ	แยกทิ้งลงในถัง ขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับขยะ อันตราย	พนักงานทำ ความ สะอาด/ฝ่าย อาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๓	ภาชนะบรรจุ สารเคมีต่าง ๆ เช่น กระป๋อง สเปรย์ เป็นต้น	แยกทิ้งลงในถัง ขยะอันตราย	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	ภาชนะ รองรับขยะ อันตราย	พนักงานทำ ความ สะอาด/ฝ่าย อาคาร สถานที่	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	๑ ครั้ง/ ๖ เดือน
๑๔	อะไหล่ คอมพิวเตอร์ เช่น ชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ต่อพ่วง เป็นต้น	เก็บรวบรวมส่ง ฝ่ายบริหารงาน ทั่วไปของแต่ ละสำนัก/กอง/ ฝ่าย	เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ ขอการดูแล คอมพิวเตอร์	แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่ายแยก เก็บรวบรวม เอง	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของแต่ ละสำนัก/ กอง/ฝ่าย	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของแต่ ละสำนัก/ กอง/ฝ่าย	จำหน่ายตาม ระเบียบพัสดุฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อนำไป ดำเนินการ รีไซเคิล หรือ กำจัด	บริษัท เอกชน	๑ ครั้ง/ ๑ ปี
๑๕	เครื่อง คอมพิวเตอร์ เสื่อมสภาพ (ครุภัณฑ์)	เก็บรวบรวมส่ง ฝ่ายบริหารงาน ทั่วไปของแต่ ละสำนัก/กอง/ ฝ่าย	เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ การดูแล คอมพิวเตอร์	แต่ละ สำนัก/กอง/ ฝ่ายแยก เก็บรวบรวม เอง	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของแต่ ละสำนัก/ กอง/ฝ่าย	ฝ่าย บริหารงาน ทั่วไปของแต่ ละสำนัก/ กอง/ฝ่าย	จำหน่ายตาม ระเบียบพัสดุฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อนำไป ดำเนินการ รีไซเคิล หรือ กำจัด	บริษัท เอกชน	๑ ครั้ง/ ๑ ปีและ ต้อง สอดคล้อง กับ แบบ แผนของ ทาง ราชการ

ลำดับ	ชนิดของ ขยะมูลฝอย	การจัดการเบื้องต้น		การรวบรวมขยะมูลฝอย		การจัดการสุดท้าย			
		วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	จุดรวบรวม	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ประสาน งาน	วิธีการ	ผู้รับ ผิดชอบ	ความถี่
๑๖	ขยะทั่วไป	แยกทิ้งลง ภาชนะรองรับ ขยะทั่วไป	เจ้าหน้าที่ ทุกคน	สถานที่ เก็บกัก ขยะทั่วไป	พนักงาน ทำความสะอาด สะอาด	ฝ่ายอาคาร สถานที่	ดำเนินการ กำจัด อย่างถูกต้อง	กทม./ อปท.	ทุกวัน

๓. แนวทางปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยระยะยาว

๑) รมรณรงค์ ส่งเสริม และปลูกฝังค่านิยม รวมทั้งสร้างพฤติกรรมในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย โดยกรมควบคุมมลพิษ และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พัฒนาเว็บไซต์กลางเรื่องการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการดำเนินการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับทุกภาคส่วน

๒) พัฒนาระบบการรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ ด้วยระบบ E-Report ทางเว็บไซต์เพื่อลดการสร้างขยะกระดาษ

๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ เร่งผลักดันให้ทุกภาคส่วน ดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Procurement) โดยขยายขอบเขตผลิตภัณฑ์ให้เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มรายการสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายง่ายและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของวัสดุรีไซเคิลที่ต้องนำมาใช้ในการผลิต

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑) เกิดการปลูกฝังสร้างระเบียบวินัยและจิตสำนึกในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย

๒) บุคลากรของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย เกิดภาพลักษณ์ที่ดี และเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานให้กับประชาชนและหน่วยงานเอกชน

๓) ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการลด คัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์

๔) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัดที่ปลายทางลดลงร้อยละ ๕ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑

๕) หน่วยงานภาครัฐสามารถประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอย

๕. กลไกการบริหารจัดการ

ระดับนโยบาย :

หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง จัดตั้ง “คณะทำงานปฏิบัติการลด คัดแยกขยะมูลฝอย” ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธาน และมีผู้ปฏิบัติในทุกระดับ ร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล และประเมินผลการลด คัดแยกขยะมูลฝอยของแต่ละหน่วยงาน และให้รายงานผลการลด คัดแยกขยะมูลฝอย ส่งให้กับกรมควบคุมมลพิษ ทุก ๓ เดือน

การรายงานผลเป็นประจำทุกไตรมาส ตามแบบฟอร์มที่กรมควบคุมมลพิษกำหนด

ระดับปฏิบัติ :

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ จะจัดประชุมประจำปีคณะทำงานปฏิบัติการลด คัดแยกขยะมูลฝอย ทุกหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ และจากนั้นจะจัดฝึกอบรม ชี้แจง ชักจูงความเข้าใจกับคณะทำงานฯ ทั้งในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และภูมิภาค

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษและกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็น “คณะทำงานด้านเทคนิควิชาการ” เพื่อสร้างเครือข่ายให้คำแนะนำวิธีการลด คัดแยกขยะมูลฝอยกับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และประชาชนทั่วไป